



Universitätsbibliothek Paderborn

Medvlla Theologica

Ex Sacris Scriptvris, Conciliorvm Pontificvmqve Decretis, Et Sanctorvm Patrvm Ac Doctorum Placitis Expressa ; In qua, quidquid tum ad fidei mysteria sanè ac rectè intelligenda, & ab erroribus quibusvis secernenda, tum ad sacramenta debitè conficienda & ministranda, tum ad actiones humanas iuxta ...

Abelly, Louis

Coloniæ Agrippinæ, 1658

III. An voluntas Dei sit libera.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38954

Respondetur ijs omnibus & similibus alijs loquendi modis, qui in scripturis occurrunt, significari tantum, vel Deum permittere velle peccata, quod sapientissime & cum summis rationibus facere potest, vel iusto iudicio suo subtrahere interdum hominibus peculiarem gratiæ suæ protectionem, vnde loquitur eorū lapsus in peccata.

Plura super hac re videri possunt apud Bellarminum tomo 4. lib. 2. de afflictione gratiæ & statu peccati cap. 11. & sequentibus. Et vniuersim ad has & similes dissoluedas obiectiones è scripturis petitas, recurrendum est ad illud principium (de quo supra in tractatu de Fide) nempe veram & certam scripturæ interpretationem, non à sensu particulari, sed ab authoritate ipsius Ecclesiæ & vniuersi Patrum consensu esse petendam; & sic, cum obijcitur aliquis scripturæ locus, videndum est, non quid illius verba præ se ferre videantur, sed quo sensu à SS. Patribus & ab vniuersa Ecclesiâ intelligantur.

SECTIO III.

An voluntas Dei sit libera.

AD clariorem huius quæstionis resolutionem explicandum est breuiter, quid sit libertas, & in quo verè & propriè consistat: id autem melius & certius discere non possumus quàm à S. Bernardo in lib. de gratia & libero arbitrio, vbi dicit triplicem esse libertatem, de qua promiscue mentio fit tum in scripturis, tum apud SS. Patres; 1. est, quam vocat libertatem naturæ, 2. gratiæ, 3. denique gloriæ. Per primam dicit nos liberari à coactione & necessitate. Per secundam à peccato. Per tertiam denique à morte & alijs huius vitæ miserijs. In eo autem præsertim differunt, quòd 2. & 3. libertatis species statum quemdam & conditionem hominis propriè respiciunt; 1. verò respicit actiones ab eius voluntate elicitas. Per secundam & tertiam ideo liberi sumus, quia liberati à statu subiectionis, tum peccati, tum mortis; per primam

D7

mana

nam verò ideo sumus liberi, quia in eliciendis voluntatis nostræ actibus minimè sumus coacti aut necessitate adacti.

De hoc igitur genere libertatis seu de libertate naturæ quærimus hic, in quo illa consistat; vt euidentius fiat, quâ ratione diuina voluntas propriè libera dici possit. Certum est enim ac per se euidens non ideo dici liberam, quòd sit liberata à peccato vel à morte; sed quia est ex se & natura sua: & iam vidimus secundum mentem S. Bernardi in eo consistere, quòd voluntas in actibus suis eliciendis, non solum à coactione, sed etiam à necessitate libera sit; si enim eo modo libera non esset, iam, inquit, voluntas non esset; *vbi quippe necessitas, ibi non est voluntas.*

Dicendum est igitur (secundum illius S. Patris sententiam, quam fufius ibidem explicat & probat) libertatem naturæ, seu liberum voluntatis arbitrium verè & propriè in eo consistere, quòd voluntati nulla neque coactio neque necessitas interatur, sed vt relinquatur libera & indifferens ad agendum vel non agendum, & ad hoc vel illud agendum, seu tam quoad exercitium, quàm quoad specificationem actuum suorum.

Et hæc est etiam communis aliorum SS. Patrum sententia, vt S. Hieron. lib. 2. cont. Iouinianum, vbi sic loquitur: *Liberi arbitrij nos Deus condidit, nec ad virtutes, nec ad vitia necessitate trahimur; alioquin, vbi necessitas est, nec damnatio, nec corona est:* S. Ambr. lib. 2. in S. Lucam: *Non potes dicere, quia noluit te bonum facere, ante quem posuit bonum & malum, vt non ex necessitate bonum tuum esset, sed voluntarium.* S. Aug. denique, qui pluribus in locis agens de libero voluntatis arbitrio, dicit in eo consistere, quòd homo possit agere, vel non agere, & hoc vel illud agere, vt in Hom. 12. ex quinquaginta, *Rogo (inquit) vos fratres charissimi, quare Satanas seducit ad peccandum, cum Deus posuerit hominem in potestate non consentire Satanae, &c. dat quidem diabolus consilium; sed Deo auxiliante nostrum est, vel eligere, vel repudiare, quod suggerit:* & lib. de spiritu & littera cap. 34. *In omnibus misericordia eius prauent nos; consentire autem vocationi Dei, vel*

ab ea dissentire propriae voluntatis est: & lib. 22. contra Faustum Manichæum cap. 78. expressè dicit, ex illa indifferentia voluntatis, & potestate eius ad agendum, vel non agendum, oriri rationem meriti vel demeriti.

His breuiter circa propriam & veram libertatis notitiam delibatis, ad quæstionem initio sectionis propositam dicendum est 1. Deum non liberè sed necessariò suam ipsius bonitatem velle & amare, tam quoad specificationem quàm quoad exercitium actus. Ita S. Thom. 1. p. q. 19. a. 3. Hoc constat ex antedictis. Quòd enim Deus necessariò suam bonitatem velit & amet quoad specificationem actus, patet, quia Deus illam odisse non potest; cum in ea nulla vel minima mali umbra esse possit; imò cum in ea omnes boni rationes, tam in genere entis, quàm in genere moris reperiantur. Quòd autem eandem bonitatem suam necessariò velit & amet quoad exercitium actus, patet, tum quia Deus non potest non esse perfectè beatus; ad perfectam autem beatitudinem requiritur actualis amor summi boni; tum etiam quia actus ille diuinæ voluntatis, quo Deus bonitatem suam vult & amat, est actus immanens & essentialis, imò est ipse Deus, ac proinde qui desinere non potest: sicut autem Deus necessariò suam bonitatem vult & amat, ita è contrario peccatum, quod est illi oppositum, ex necessitate non vult, & odio prosequitur; & hanc S. Aug. vocat Lib. 1. cont. Iulianam. *Beatam necessitatem, quâ Deus iniustus esse non potest.*

Dicendum 2. Deum, quicquid extra se vult & amat, liberè & sine ulla necessitate velle & amare.

Probat 1. ex scriptura: Ps. 134. *Omnia, quaecumque voluit, Dominus fecit in cælo, & in terra;* ad Ephes. 1. *Operatur omnia secundum consilium voluntatis sue.*

Probat 2. ex S. Amb. lib. 2. Exameron, cap. 2. ubi contra quosdam Philo sophos, qui Deum omnia fato quodam & necessitate fecisse dicebant, expressè asserit, Deum multa potuisse facere, quæ tamen facere noluit, ac proinde voluntate suâ elegisse, ex illis omnibus, quæ facere potuit,
ca

ea, quæ reipsâ fecit, & lib. 2. de Fide cap. 3. *Omnia, inquit, operatur unus atq; idem spiritus diuidens singulis prout, vult, hoc est, pro libere voluntatis arbitrio, non pro necessitatis obsequio: & Bernard. lib. cit. de Gratia & libero arbitrio, vbi sic loquitur: Verum libertas à necessitate, aequè & indifferenter Deo, vniuersèq; tam mala quàm bona rationali conuenit creature, nec peccato, nec miseria amittitur, vel minuitur; nec maior in iusto est, quàm in peccatore; nec plenior in Angelo quàm in homine, &c.*

Probatur 3. hâc ratione: illud agens censetur liberum, quod positis omnibus ad agendum prærequisitis potest adhuc ex se agere vel non agere, & à nulla re sibi extrinsecâ determinatur necessàrio ad agendum, vel non agendum, atqui Deus eo modo se habet respectu eorum, quæ extra se operatur; posita enim cognitione eorum omnium, quæ sunt possibilis, potest ex illis producere aliqua vel non producere, & nihil est quod eum ad id agendum vel non agendum necessitet: ergo Deus habet voluntatem plenè & perfectè liberam respectu eorum omnium, quæ extra se operatur.

Supereft hic vna difficultas explicanda, in quo scilicet consistat illud velle liberum Dei; & quâ ratione in eo sit aliquis actus liber, quo possit velle aut nolle sine vlla sui mutatione. Pro cuius resolutione

Dicendum 3. liberam Dei volitionem non esse denominationem extrinsecam, aut respectum rationis, aut perfectionem aliquam realiter ab ipsa essentia diuina distinctam; sed esse ipsammet volitionem necessariam, quâ Deus seipsum vult & amat, quatenus tamen hæc extenditur seu terminatur ad creaturas, ad quas posset non extendi & terminari; seu prout efficacitate sua illas infert & efficit, cum posset non inferre & efficere; seu denique quatenus indifferens est, vt sine vlla sui mutatione eas efficiat, aut non efficiat.

Quod non sit denominatio extrinseca, patet; quia Dei volitio libera est in Deo ab æterno; denominatio verò extrinseca oritur à productione creaturarum, quæ est temporalis.

Quòd

Quòd non sit respectus rationis, patet; quia, cum sit ab aeterno in Deo, est ante omnem operationem intellectus, qui possit talem respectum rationis fingere.

Quòd etiam non sit aliquid distinctum realiter ab essentia diuina, constat; quia id eius omnimodæ simplicitati repugnat.

Restat igitur, vt dicamus, aut nullum actum liberum in Deo esse admittendum, quòd esset contra fidem; aut si quis admittendus est, non alium admittendum esse, quàm ipsum actum immanentem diuinæ volitionis, sub ea ratione, quam supra explicauimus.

SECTIO IV.

Quanam sit diuina voluntatis efficacia.

Dicendum 1. talem esse diuinæ voluntatis efficacitatem, seu vim ad efficiendum; vt per illam solam Deus immediatè efficiat, quidquid extra se in ratione primæ causæ efficit. Ita communiter docent SS. Patres. S. Cyrill. lib. 3. cont. Iulianum dicit, Deum solà voluntate esse perfectorem operum. Et Clemens Alexand. in Protreptico, Solà, inquit, Deus voluntate molitur, & solum eius velle, factum esse consequitur: & eo sensu S. Aug. lib. 3. de Trinit. cap. 4. docet voluntatem Dei esse primam & summam causam omnium corporalium specierum atque motionum: huc etiam spectat dictum Psalmistæ. Psal. 148. Dixit, & facta sunt: ipse mandauit, & creata sunt.

Dicendum 2. efficacitatem illam & vim effectricem diuinæ voluntatis extendere se ad omnia possibilìa, seu (quod idem est) diuinam voluntatem esse omnipotentem, Deumque posse, quidquid voluerit efficere. Hoc constat manifeste ex innumeris scripturæ locis: Iob. 42. Scio, quia omnia potes. S. Matth. 19. Apud Deum omnia possibilìa sunt: & hanc veritatem ad eò manifestam existimauit S. August. vt serm. 139. de Tempore sic loquatur: Non di-